

Un 'kitsch' que s'acaba

Llibert Ferri fa el perfil dels presidents de Polònia i Rússia i esquematitza la primarietat del realisme socialista que els féu populars i que ara és rebutjat.

Si a l'est hi ha dos personatges homòlogables entre ells i que encarnen tot allò que té de *kitsch* i de tragicòmic el postcomunisme, són Lech Walesa i Borís Ieltsin. Pocs, en aquells temps gloriosos de la *perestroika*, estaven disposats a percebre en aquests "herois" una flaire barroera, *lumpen* fins i tot. En Ieltsin més accentuada pels excessos etílics i en Walesa mal atenuades, tot i l'aura de catòlic fidelíssim.

Sembla que per a aquests dos presidents, formats en la "dissidència" dels blocs d'apartaments atrocinats de Gdansk-Danzig i de Svèrdlovsk-Iekaterimburg, ha arribat l'hora de l'ocàs històric. Mai Ieltsin no hauria pogut crear sol Rússia Democràtica sense Sàkharov, Afanàssiev o Kariakin. Ni Walesa hauria pogut aspirar mai a un liderat desmesurat sense el suport o el "sacrifici" de Mazowiecki, Michnik o Kuron. Però ara els sondeigs canten i diuen que amb prou feines si votarien Walesa el 10% dels polonesos i, Ieltsin, el 15% dels russos.

Tots dos, Walesa i Ieltsin, són ignorants i desconfiats, i ja en aquells temps "d'herois" intocables de final dels 80 ho vam poder comprovar els qui ni n'érem detractors per principi ni *fans* incondicionals. Walesa no podia amagar el seu tarannà autoritari. La seva inseguretat en pregun-

Lech Walesa. El president polonès no pot amagar el seu tarannà autoritari.

tes sobre el model de societat, l'estat del benestar, les privatitzacions, el presidencialisme o el parlamentarisme es manifestava en estirabots de desconfiança en els periodistes mentre mirava de reüll el seu confessor, el pare Janworski, perquè l'auxiliés amb la mirada. Ieltsin anava més enllà. Els mots "provocador" o "criminal", llançats contra una càmera o una enregistradora després d'una pregunta que li semblava complicada, donaven la mesura de qui era aquest líder de la *perestroika* radical: un home que havia après més de les escenes històriques del fiscal general

estalinista Andrei Vitxinski que no pas dels llibres dels humanistes russos.

Aquest tarannà de Ieltsin es "visualitza" en les ruïnes de Grozni, o en els tancs apostats al pont Kievski bombardejant el Parlament, d'uns mesos abans. Quant a Walesa, que ha de guardar més les formes que no pas Ieltsin per la seva militància catòlica, acaba d'intentar "l'autodissolució" del Parlament per evitar més temps de govern dels comunistes reciclats i provocar la "baixada" a l'arena política d'Alexander Kwasniewski. Kwasniewski és un líder socialdemòcrata jove que aspira a ser president de Polònia per consumir una venjança històrica: fer fora del poder Walesa, fins i tot amb el suport electoral de sectors de Solidaritat.

Walesa s'ho veu venir i s'hi resisteix i s'aferra al poder esperant un miracle que no pot arribar perquè la seva cohabitació presidencial amb els ex-comunistes té per desenllaç anunciat la seva desaparició de l'escena política –igual que ho era la desaparició de Jaruzelski.

Aquest oblit és el destí dels "herois" com Ieltsin i Walesa, potser perquè es nota massa que són personatges sorgits del realisme socialista; versions actualitzades del mite estalinista del minaire ucraïnès Stakhànov, que tant va alimentar les necessitats sublimadores dels 30. **Llibert Ferri**

Els maltractaments a les COE

Xavier Rius Sant explica que la deserció de 18 soldats ara fa un any i l'actual judici contra els caps militars ha malmès la imatge forjada a Bòsnia de l'Exèrcit.

Aquests dies ha tingut lloc a Mallorca el judici contra un alferes i quatre caporals de les COE de la caserna General Asensio de Palma, per als quals el fiscal militar demana dos anys de presó pel delictes d'abús d'autoritat i maltractaments.

Tot va esclatar ara fa un any, quan divuit soldats de les Companyies d'Opera-

cions Especials varen fugir de la caserna, i després de denunciar a Antena 3 Televisió els maltractaments i vexacions de què eren objecte amb regularitat, es varen lliurar al Govern Militar.

Aquest fet va significar un cop molt fort per al Ministeri de Defensa, ja que mostrava que les denúncies habituals de maltractaments a les unitats especials no

eren un invent dels grups *antimili*, o una queixa de pares i mares de soldats amb problemes depressius, sinó una realitat que esclatava de forma espontània en un dels cossos emblemàtics de l'exèrcit.

I és que les COE, juntament amb la Legió i els paracaigudistes, eren unitats que amb la seva presència a Bòsnia havien rentat la mala imatge històrica que

arrossegaven, i s'havien convertit en l'esperança del Ministeri per a la naixent Força d'Acció Ràpida, que Espanya aportaria a l'OTAN i la UEO.

En les setmanes posteriors a aquesta fugida, el nombre de sol·licituds d'objecció es va multiplicar per tres, fet que va disparar encara més el nervis del Ministeri, i en totes les cadenes de televisió on es feien debats sobre la mili apareixien a cara descoberta joves denunciant maltractaments propiciats o tolerats pels caps de les unitats.

L'oficial José Diego López, el processat de major graduació, va declarar en el judici que les COE no són una unitat de

boys scouts, sinó un força d'elit entrenada per a infiltrar-se darrere les línies enemigues. Però els soldats acusadors varen rebatre una vegada darrere de l'altra la gratuïtat dels maltractaments i les pallisses.

El tribunal militar, fortament pressionat pel Ministeri, condemnarà possiblement alguns dels processats. Però els dos anys de presó que demana el fiscal contrasten amb un altre judici militar que ha tingut lloc aquest dies a Barcelona contra el jove Ismael Prieto, amb problemes psíquics des que tenia set anys. Prieto, que val al·legar sense èxit el seu caràcter depressiu, no va poder

suportar el règim de la caserna ni l'actitud envers ell d'alguns caps. I fart, va cremar un matalàs que va provocar un incendi.

El fiscal militar, malgrat que reconeix els seus problemes psicològics, li ha demanat deu anys i mig de presó. I és que, si una de les assignatures pendents que té l'exèrcit és eliminar els maltractaments habituals, l'altre és el manteniment dels tribunals militars, que, formats per coronels, dicten sentències sobre persones que varen ingressar a l'exèrcit, no per voluntat pròpia, sinó en compliment del servei militar obligatori.

Xavier Rius Sant

El medi ambient per a Zaplana

Francesc J. Hernández, d'Acció Ecologista-Agró, analitza les mancances de la proposta de Medi Ambient del PP valencià, una barreja liberal-ecologista.

Allò que ha estat presentat i publicat com el *Llibre blanc del Medi Ambient* del Partit Popular i que pretén ser un "programa de política ambiental" no és cap de les dues coses. No és un llibre blanc perquè no fa una consideració rigorosa i global dels problemes ambientals del País Valencià. Per exemple, no parla de les dramàtiques conseqüències de la dependència energètica dels combustibles no renovables, com ara el canvi climàtic global o la desforestació del Maestrat, produïda per la central tèrmica d'ENDESA d'Andorra (Terol); ni fa esment de la relació d'aquest model energètic insostenible amb la indústria automobilística, representada al nostre país per la factoria Ford; ni diu res de l'ordenació de l'espai vital, ni de les infraestructures de comunicació. Qüestions com la de les Gorges del Cabriol o la dels impactes del pla de carreteres i de l'alta velocitat ferroviària no hi són presents. Tampoc no s'esmenten conceptes com pacificació del trànsit, producció neta –ben diferent de la tecnologia menys contaminant– o bosc autòcton. L'anomenat llibre blanc no comenta res sobre la central nuclear d'Iberdrola, SA, a Cofrents, per nosaltres la més perillosa de l'estat pel seu disseny, acumulació de residus radioactius i avaries, ni del forat de l'ozó, ni de les espècies autòctones en perill d'extinció, ni d'es-

pais valuosos com la Font-roja o l'illa de Tabarca.

L'obra no és tampoc un programa de política ambiental. No hi trobarem cap quantificació econòmica, cap concreció pressupostària. Les xifres que s'avancen als capítols que el llibre anomena "resolútica" presenten encontorns imprecisos i, de vegades, molt preocupants; creació als nuclis de població importants de plantes de tractament integral de residus (un eufe-

RAFA GIL

Zaplana. El PP vol seduir els empresaris amb una "millora en llibertat".

misme que hem escoltat en els venedors d'incineradores), dragar inicialment 4 milions de metres cúbics de l'Albufera, reduir-ne la zona protegida, ampliar la depuradora de Pinedo (ja denunciada per Greenpeace com la pitjor de la Mediterrània), instal·lar una gran xarxa que permeta regar per aspersió de Devesa del Saler, etcètera.

Més que no pas un llibre blanc o un programa polític, l'obra és una barreja de confusa divulgació ambiental, propostes ambigües i crítiques a la gestió socialista, amb una finalitat: seduir l'empresari valencià. Aquest és el fil conductor a l'obra. L'enuncia E. Zaplana al prefaci: "A l'administració li concerneix crear, per una part, els marcs adequats perquè la iniciativa privada genere riquesa i en aquest cas, per altra part, instituir els incentius econòmico-fiscals que induesquen comportaments empresarials amables amb l'entorn". I conclou amb l'equiparació de desenvolupament sostenible amb progrés econòmic sense limitacions, la millora "en llibertat", que proposa el portaveu de medi ambient del PP al Parlament, Guillermo Gortázar, a l'epíleg. Així, els redactors, en un joc de suggeriments per a la patronal, declaren la seua voluntat d'alleugerir els tràmits de les declaracions d'impacte ambiental (pàg. 41), incentivar l'empresa privada al camp ambiental (pàg. 59), procurar beneficis de la